

פרשת נח

נח איש צדיק תמים היה בדורותיו (ו, ט)

ידועה המחלוקת במדרש (שמואל ברש"י) בקשר לביטוי: "תמים היה בדורותיו".

הדעה הראשונה "כל שכן, שאילו היה בדור צדיקים היה צדיק יותר" ברורה. הרבה יותר קשה להיות "צדיק בסדום" מאשר להיות "צדיק בפרוה", וזוהי גדולתו של נח.

אולם הדעה השנייה, "לפי דורו היה צדיק, ואילו היה בדורו של אברהם לא היה נחשב לכלום" משתמעת לשתי פנים. "לא היה נחשב לכלום" לעומת מי? לעומת אברהם או לעומת בני דורו?

מקובל לפרש שהכוונה היא בהשוואה לאברהם. משל למה הדבר דומה? לנר בתוך מערה, שאורו ניכר וחזק, אך לאור השמש, כמעט ואין אורו ניכר ואינו מועיל כלום.

לעומת זאת, ניתן לפרש גם בכיוון האחר, שהרי דור המבול היה חסר תקנה ("ותשחת הארץ... ותמלא הארץ חמס... כי השחית כל בשר את דרכו... כי מלאה הארץ חמס"). בדור זה, אין הרבה מה לעשות כך, על כל פנים, החליט נח וכשהקב"ה מצווה לבנות תיבה ולהתכונן להכחדת העולם, הוא אינו מניד עפעף, אלא "ויעש נח ככל אשר צוה אותו אלקים כן עשה".

לא כן דורו של אברהם. בדור זה יש עבודה, יש מה לעשות! "כיון שהכיר וידע התחיל להשיב תשובות על בני אור כשדים ולערוך דין עמהם... והתחיל להודיע לעם שאין ראוי לעבוד אלא לא-לוה העולם... והתחיל לעמוד ולקרוא בקול רם לכל העולם... והיה מהלך וקורא ומקבץ העם מעיר לעיר... היה מודיע לכל אחד ואחד כפי דעתו... עד שנתקבצו אליו אלפים ורבבות... ושתל בלבם העיקר הגדול הזה, וחיבר בו ספרים." (רמב"ם הל' ע"ז א:ג).

תחום פעילותו של נח בדורו היה בגדר "סור מרע". לא כן בדורו של אברהם שהיה בו עם מי לדבר והדרישות היו גבוהות בהרבה. דורו של אברהם היה צמא ומוכשר למהפכה רוחנית, עד כדי כך שלא איבד אברהם תקווה אפילו מאנשי סדום.

לפי הדעה השנייה במדרש, נח לא היה מתאים למשימה זו של קירוב לבבות, חינוך וגיוס נפשות להסתופף תחת צל השכינה. הוא לא היה מסוגל להשמיע ולהחזיר למוטב, וממילא: "אילו היה בדורו של אברהם, לא היה נחשב לכלום".

מקור: הרב טוביה גרוסמן שליט"א